

Praxis Avrea Qvotidianarvm Rervm Ecclesiastici Fori

In qua Variæ Iuridicæ Resolutiones ex approbatis traditionibus Doctorum,
atque diuersorum Tribunalium, præsertim Rotæ Romanæ, Decisionibus,
excerptæ, continentur; Opvs Qvatvor Partibvs Distinctvm

Continens Tertiam, & Quartam Partem: Quibus, hac nostra editione ab
innumeris mendis repurgata ...

Riccio, Giovanni Luigi

Venetiis, M.DC.LXXIV.

Praxis Permvttationis Beneficiorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98599](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98599)

po, vel eius Vicario pars aduersa erit citanda, vt resolu-
uit Felyn. conf. 300. & Dominicus in conf. 16. & plu-
res alij, quos refert Couar. in d. c. 4. num. 6. & ita pra-
xis obseruat quicquid in oppositum dicat Couar. &
Jacob. Menoch. in conf. 24. n. 11. & 12. indistincte asse-
rat aduersarium semper citandum esse. Et est aduer-
tendum, quod petens hanc relaxationem iuramenti
tenetur in ipsa petitione facere mentionem de iura-
mento, & sic iuravit se non petiturum relaxationem,
& si sibi concessa fuerit etiam motu proprio, se non
usurum, de his omnibus tenetur mentionem facere in
sua petitione, vt resoluit Felyus in cap. constitutus
num. 13. & 14. de rescript. & in praedicto art. quando
relaxatio iuramenti petitur ad effectum agendi, ad-
uertendum est, quod in petitione relaxationis simul
& in eodem libello erit concludendum, quod praesti-
ta relaxatione a iudice Ecclesiastico ipse iudex annul-
let, & rescindat ipsum intercontractum; Nam ad hoc etiam
erit competens inter laicos ratione iuramenti secun-
dum Bald. in j. ordinarij not. 2. C. de rei vendic. & est
communis opinio, a qua in praxi difficile esset rece-
dendum secundum Dec. in Rubr. extra de iudic. n. 2.
Quamuis in puncto iuris ipse Dec. contrariam dicat
veriorum esse, quem in hoc sequitur Couar. in d. c. 4.
n. 7. & 8. dicens opinionem Baldi veram esse quo-
ties praestita relaxatione iuramenti contractus veni-
ret rescindendus propter vitium iurae, simoniae, vel
propter aliud simile, cuius cognitio pertinet ad Ec-
clesiasticum iudicem, secus tamen esset, si alio iure
contractus rescinderetur.

PRAXIS PERMUTATIONIS Beneficiorum.

RESOLVT. CCLX.

- 1 Permutantes an possint ad sua beneficia redire sine noua collatione, & num. 2. 3. & 4.
- 2 Requiritur declaratio superioris, qui declarat licere permutantibus redire ad beneficia.
- 3 Sed contrasfacientes non incurrunt poenas.

An beneficium permutatum reuertatur sine noua collatione ad permutantem.

IN hac quaest. sunt plures diuersae opin. quarum prima fuit opinio Dominorum de Rota in Nouis, & de rer. permut. dec. 1. & 3. alias secundum numerum meum 23. ver. in tertio dubio dec. 64. volentium, permutantes non posse ad sua redire beneficia sine noua collatione, & idem tenuit Petr. de Perus. in tract. de rer. perm. in 6. q. ver. nunc videamus de sexto principali, qui respondet ad c. si benef. de praeb. lib. 6. & idem Domini de Rota de rer. perm. in antiqu. dec. 9. alias 202. & idem in re collectis per Bern. de Bisigneto eod. tit. dec. 3. incip. vtrum permutantes, & Ant. de But. in c. cum venerabilis de except. & in hanc inclinat partem Abb. sic ibi, & Fely. col. 4. ver. vtrum permutantes inualide, & c. quamuis non figat pedem, & idem Dom. in c. vno col. 5. ver. sed circa praemissa est dubium eod. lib. 6. & Petr. de Anch. in c. pen. de rer. perm. & Fed. de Senis conf. 107. & Soc. in conc. 168. lib. 2. incip. in primis determinata est, dicens hanc opin. magis esse communem, & And. Barb. in d. cap. pen. q. vlt. & dicit Capp. Tholof. 261. in vlt. quaest. Secunda opinio huic contraria est posse permutantes ad priora redire beneficia sine noua collatione ab ordinario obtinenda, & haec fuit opinio Dom. Ioan. Andr. in d. cap. vno, & etiam dominorum de Rota in antiqu. de rer. permut. decis. vlt. saltem opus esse secundum ipsos licentia sine executione, aut alia col-

latione, & in hanc sententiam inclinat Fed. de Senis in tract. de rer. perm. qu. 8. & 10. in fin. & idem Lap. in d. c. vno, & ibi Felyn. Fran. col. 5. cum seq. per text. in d. c. si benef. & ibi Domin. circa fin. dicit istam esse communem, & in cle. vna, & ibi Bonif. de Vital. num. 91. & latius num. 96. de rer. perm. & idem Feder. de Senis sibi contrarius in conf. 156. incip. punctus talis est Petr. Reitor. & Imol. in d. c. pen. vbi plenè examinat dicēs pariter hanc opinionē magis equam, vt euitetur circuitus, & idem tenet Card. Zab. & Inn. in c. fin. eod. tit. & istam sequitur Phil. Decius in d. c. cum venerabilis col. 9. post princ. ver. sed dubium est, vbi dicit opin. Io. And. fundatam in equitate, & substantialem esse, & idem ibi collecta in princ.

2 Tertia fuit opin. requirens declarationem superioris, declarantis ipsos permutantes posse ad sua beneficia redire, propter quam superioris auctoritatem praestatur fraus non interuenisse, vt tenet Albert. Lampagnano in rep. d. cap. vii. de rer. permut. q. 7. & in hanc etiam voluerunt inclinare sententiam Domini de Rota in d. dec. vlt. & etiam in d. dec. 3. re collecti. per Bern. de Bisigneto, tamen secundum eos ibi contrasfacientes de facto non incurrunt poenam cap. de multa de praeb. nec cap. eum qui eod. lib. quid dicendum, secundum opinionem Io. Andr. fuisse in. Curia conclusum, quam videntur tenere Domini de Sancto Gem. conf. 21. col. 7. ver. non obstat, nec potest de iure Io. de Selua in tract. de benef. in 3. par. qu. 32. p. 3. circa med. & Guido Pap. sing. 838. in fin. & latum fuit arrestum die 3. April. Ann. Domini.

RESOLVT. CCLXI.

- 1 Dolus putatiuus excusat a fructibus perceptis non extantibus.
- 2 Possessor tenetur restituere fructus si ei ius non assistit, sed potius resistit.
- 3 Iussu excommunicatus, si postea absoluitur, non potest recuperare fructus medijs temporis perceptos.
- 4 Donatarius non tenetur restituere fructus perceptos, resoluta donatione ob nauitatem filij.

An permutantes ad eorum beneficia redeunt teneantur restituere fructus interim perceptos.

PRO resolutione dubij praedicti videbatur dicendum quod non, cum sint bonae fidei possessores, & dolus putatiuus excusat a fructibus perceptis non extantibus, vt in simili not. & in l. ex diuers. ff. de rei vend. & in cap. grauis de rest. spol. & per haec iura tenet Petr. de Anchar. in d. c. si beneficia col. 2. ver. sed circa hoc occurrit dubium de tribus, & cum ibi sequitur Phil. Fran. col. 2. ver. in glo. in verb. culpa quamuis vt inquit de Anc. Pau. Perus. de Perusio in rep. illius c. velit contrarium quod teneantur restituere, qui tamen non responderet ad bonam fidem, & miratur de Doct. se. in preced. q. allegatis, qui non posuerunt hanc quaestionem, & hanc secundam p. quod non teneantur ad fructus restituendos tenere videntur Host. in c. dilecti de praeb. vult omnia fore restituenda, & sic non solum beneficium, sed etiam fructus, sed primam tenuit Agyd. quem refert Abb. Sicul. in c. dilecto col. 2. in ver. vnde dictum scilicet bonae fidei possessores non teneri ad rest. fructuum, & intelligi illum text. quod compellatur restituere possessiones tantum pertinentes ad beneficium, vel praeb. Abb. Sicul. in d. c. dilecto, concordat istas opin. quia aut possidenti ius assistit, & non resistit, & prima tunc procedit opinio quod non teneatur fructus restituere, si verò ius resistit, tenetur tunc ad restitutionem fructuum arg. l. quemadmodum C. de agr. & cens. lib. 1. & pro hoc facit regula, qui contra iura mereantur, bonam fidem non praesumunt.

mutur habere, vnde cum possideat iure sibi resistentem, tenetur ad restitutionem fructuum quantuncunq; fuerit bonæ fidei possessor, vt patet in c. maioribus de præb. & pro hac Abb. dec. facit l. prædonis ff. de petitorio. hæc. & not. per Bal. ibi dicentem quod si forte Prælati faciat committi homicidia, vel alia propterea que fiat indignus, quod licet interim sit Prælati, & habeat administrationem iuris, & facti, nihilominus censetur Prædo, & si post multos annos deponatur à prælatura tenetur ad restitutionem fructuum medij temporis perceptorum. Et idem latius ibi Ang. quem ibi sequitur Paul. de Cast. sed in hoc tenet contrarium Felyn. in cap. de quarta. col. 11. in princ. ver. faciunt. Postremo prædict. ad q. de præscript. scilicet vtrum clericus dignus priuatione beneficii faciat fructus suos donec in beneficio toleratur. Et arguit pro, & contra, & finaliter concludit clericum non teneri ad restitutionem fructuum. Quod septem probat rationibus respondens ad l. prædonis, & adnot. ibi per Bal. Ang. & Paul. de petitorio. hæc. vt ibi latius per eum causa breuitatis, & pro communi dec. quæstionis nostræ facit, quod dicitur de clerico, dicendum est etiam de iustis excommunicatis, quod eo absoluto ab excommunicatione non possit recuperare fructus medij temporis sibi subtractos vt tenet glof. vlt. in fin. quam ibi sequuntur Gaufr. Host. Henr. Bohic. & Abbat. Sicul. colum. vltim. versic. in eadem causa, & c. pastoralis cap. verum de appell. per text. quem allegat. glof. in leg. cum allegatis Codic. de re milit. lib. 12. & ibi Jac. Rebuff. in addit. ad Bart. & idem de Sanct. Geor. olim Car. Alex. Philip. Franc. & Decius in d.c. verum, & idem videtur sentire glof. in l. inter quos damni, & ibi Bart. ff. de damn. infect. vbi gl. assumit argum. pro sacerdotibus nostris vltimontanis excommunicatis vt nihil recipiant de fructibus, & sic post abolitionem non recuperent fructus, pro hoc etiam facit, quod donatarius non tenetur restituere fructus perceptos resoluta donatione, natiuitate filij iuxta l. si vnquam, & tenet ibi de Ripa q. 40. C. de reuoc. don. & idem in alia donatione in ipsa reuocata quod non teneatur restituere fructus, voluit gl. in l. neque vllam omnibus in vers. vxor. & ibi Bald. Lud. Bolog. in secundis interpret. qui allegat Franc. de Aret. ita tenere.

RESOLVT. CCLXII.

- 1 Beneficium vnitum, perdit nomen beneficij.
- 2 Beneficium vnitum est de mensura eius, cui est vnitum.
- 3 Vnio perpetua est extinctiua tituli.
- 4 Quando resignatio fit in fauorem, Papa solet suspendere vnionem secus si fiat mentio vnionis.

Permutatio an fieri possit de beneficio vnito.

Respondi minimè de iure potuisse fieri permutationem præfatam, ex quo beneficium secundum Rotam decif. 11. de rebus Eccl. non alienandis perdit nomen beneficij, nec potest appellari aliud, quod erat ante vnionem, sequitur Felyn. in cap. in nostra Corollar. 38. de rescriptis, idem Ferret. consil. 125. num. 1. tom. 1. consil. 155. num. 7. Rota decif. 11. num. 1. de rebus Eccl. non alienand. in antiquis. Oldrad. consil. 257. incip. factum tale est num. 15. vers. per vnionem tamen, & num. 18. vers. nec dubitandum. Caccialup. tract. de Vnionibus art. 8. num. 8. Federic. de Senis tract. de rerum permutation. qu. 33. Gonzalez vbi proximè num. 1. Seraphin. decif. Rotæ 10. 11. num. 1. & 5.

Facit idem Federic. de Senis consil. 200. incip. quod permutatio circa medium versic. præterea vbi ait, quod quando beneficium est vnitum durante Vnione non est vacaturum nec potest concedi, quia censetur

2 de mensura illius, cui est vnitum Ferret. dict. consil. 142. num. 8. Gomez post Feder. & alios in regula de triennali quæst. 8. nu. 2. vers. quod autem Paris. consil. 31. n. 10. vol. 4. Caccialup. de Vnionibus art. 8. n. 7. Mandos. Regula de infirmis quæst. 10. num. 2. Gonzalez super regul. 8. Cancellaria §. 7. glof. 5. num. 7. clement. 1. de suppl. neglig. Prælat. Clementin. frequens de excessibus Prælat. Gregor. de benefic. Eccles. cap. 20. num. 15.

Et ita est resolutio certa, quod beneficium semel vnitum non potest impetrari. Felyn. in cap. in nostra num. 23. Corollar. 27. de rescriptis. Rota decif. 46. eodem titul. in antiquis. Rebuff. in praxi beneficii titulo de Vnionibus num. 14. Puteus lib. 1. decif. 247. a num. 7. Selua in tract. de benefic. par. 3. qu. 15. n. 76. Gonzalez dict. glof. 5. num. 22. Rota decif. 13. vt lite pendente in nouis num. 2. nec resignatur, vt post Oldrad. consil. 257. a num. 20. vers. 3. & Petr. Gregor. Synagmat. iuris lib. 17. cap. 17. n. 18. tradit Paris. lib. 2. de resign. beneficiorum qu. 9. n. 1. & 2. idem probans in permutatione, quæ nequit fieri de beneficio vnito. Ioan. Andr. in addit. ad Specul. tit. de præben. in princ. Feder. de Senis tract. permut. benefic. qu. 33. Rota decif. 3. de rerum permut. in antiquis, & in decif. 1. eod. titul. in antiquioribus. Gambar. in cap. licet num. 38. eod. tit. 6. est enim Vnio perpetua extinctiua tituli, tollens omnia vincula secundum Cassador. decif. 2. de Vnionibus num. 2. & ipsa fuit nulla ipso iure prouiso quæ prætenditur facta fuisse dicti præstimonij in personam D. Francisci de Pareia, in fauorem cuius resignasse dicitur dictum Didacum de Villosa, & euidentius est nulla prouiso facta dicto Dionysio de Rojas, nam licet Papa soleat suspendere vnionem virtute signationis in fauorem factæ, vt per Mandosium de signatura gratia tit. renunciationis col. 4. in fine, & fuit resolutum in vna Conchenfi Præstimonij 23. Octob. 1542. testibus Puteo lib. 1. decif. 357. & Paris. d. quæst. 9. num. 8. & sequente, si tamen Pontifex, non facit expressam mentionem Vnionis suspendendo illius effectum pro ipsa vice est ipso iure nulla prouiso, nec prouiso titulum præstat Felyn. in dicto cap. in nostra num. 23. vers. 27. Corollarium de rescriptis. Selua de beneficijs dicta par. 3. qu. 11. n. 76. Menoch. lib. 2. de arbitr. casu 201. num. 133. quia ex actu nullo nihil sequitur, l. si vt proponis, l. C. quomodo, & quando Index, l. quoties ff. qui fatid. cog. Reb. respons. 59. vers. 3. qui in respons. 20. vers. non obstat ait quod vnione facta nulla est facienda alteri collatio beneficii, & si de facto fiat non procedit præscriptio ex mala fide argum. cap. Vigilanti de rescriptis. Lopez in l. 54. tit. 5. par. 5. glof. 2.

RESOLVT. CCLXIII.

- 1 Beneficiorum permutatio præsumitur in fraudem, quando adest magna beneficiorum inequalitas, senium, infirmitas ex qua infra octo dies quis moriatur.
- 2 Prædicta debent copulatiue concurrere ad præsumendum fraudem.
- 3 Erectio beneficii simplicis pinguis in loco, in quo est aeris intemperies præsumitur fraudulenta.

In permutatione beneficiorum, quando fraus præsumatur.

Permutationem factam fuisse in fraudem præsumitur ex magna beneficiorum inequalitate, senio, infirmitate ex qua infra octos dies quis moriatur, quæ simul concurrant. Rota in antiquis in decif. 361. incipit nota præsumitur Bell. in decif. 344. n. 1. Franc. Marc. in dec. Delph. 510. num. 5. & in decif. 1126. numer. 3. vol. 1.

Licet

Licet in permutatione beneficiorum ad fraudem præsumendam non inspicitur quod vnum beneficium sit minoris valoris, quam aliud Rota in antiqui. in decis. 129. incip. nota quod non vitiatur Cardinal. Bisig. in decis. 2. & in decis. 4. titul. de rerum permutat.

Contrarium videtur, tenere eadem Rota in antiqui. in dec. 361. incip. nota præsumitur in fin. ubi inquit ex sola inæqualitate valoris beneficiorum præsumi commissam fraudem permutatione in præiudicium expectantium, arg. l. dolus C. de rescin. vend. Ioan. in c. fin. de rerum permut. in 6. nouell.

Declarata tamen feedere distinctionis fraudem in permutatione præsumi, si hæc omnia simul interneant. Primo magna beneficiorum inæqualitas. Secundo inter permutantes magna coniunctio sanguinis. Tercio si ex senio, vel infirmitate magna, & morte inde sequuta infra dies octo, ut dicit Rota in antiqui. in d. dec. 361. aut quia fortè permutans, pingue beneficium fecit ob aeris intemperiem, vel ob non tutum ibidem accessum optime. Per. de Anchar. in consil. 279. incip. qu. proponitur in consil. 389. incip. in casu præmisso, ubi plenè quem sequitur Franc. Marc. in decis. Delphin. 1127. per totam vol. primo. Boer. in dec. Burdegal. 2. n. 55. plenè Faber in Codic. Fabrian. lib. 1. rit. 2. de fin. 88. vol. 1. idem Francisc. in decis. 519. n. 1. lib. 1. Bellamer. in decis. 348. n. 1.

PRAXIS POLLUTIONIS

Ecclesiæ, eiusque reconciliationis.

RESOLVT. CCLXIV.

- 1 Pollutio Ecclesiæ varijs ex causis contingit.
- 2 Quibus modis Ecclesia polluitur.
- 3 Sanguinis effusio facit Ecclesiam pollutam.
- 4 Qualis debeat esse sanguinis effusio, ut per eam Ecclesia dicatur polluta.
- 5 Sanguis in vase receptus etiam polluit Ecclesiam.
- 6 Qualis debeat esse pollutio seminis, ut polluitur Ecclesia.
- 7 Quid faciat scienter celebrans in Ecclesia polluta.
- 8 Quæ sancta sunt coinquinari non possunt.

Quæ concurrere debent, ut Ecclesia dicatur polluta.

TRactaturi qualiter Ecclesia dicatur polluta prius discutiendum erit, quibus modis polluitur, & quæ concurrere debeant, ut polluta censetur, quoad primum dico Ecclesiæ pollutionem varijs ex causis contingere.

- 1 Primo sanguinis effusione cap. proposuisti de consecrat. Ecclesiæ, vel Altaris. Secundo seminis effusione. Tercio cum excommunicatus in ea sepellitur capitulo consului de consecrat. Eccl. vel Altar. Quarto cum sepellitur aliquis infidelis cap. Ecclesiam 1. de consecrat. Eccl. vel Altar. Quinto cum consecratur Ecclesia ab Episcopo excommunicato d. c. consului. Nos verò intendimus de duobus primis modis.
- 2 Secundo ut Ecclesia per sanguinis effusionem dicatur polluta, & primo ut sit iniuriola, & voluntaria sanguinis effusio, hinc si loco, aut correctione sequeretur sanguinis effusio, vel ob sui tuitionem, nisi modum excedat, vel si facta esset puero, vel ebrio, aut insano, non diceretur Ecclesia polluta. Sotus 4. sentent. dist. 13. qu. 2. tit. 1. Viñt. in summ. Sac. n. 90. secundo aut si magna effusio sanguinis, & non ex more, ut solet multum sanguinis exire. Tercio ut effusio sanguinis, vel seminis sit publica, vel ex confessione eorum, qui hoc fecerunt, vel ex euidencia facti cap. per vestram, cap. fin. de cohab. cleric. vel mulier. Quarto ut fiat intra Ecclesiam quamvis sanguis in vase recipiatur, vel percussus, ita cito extraheretur ut sanguinis in Eccle-

siam non caderet, sic pollutio seminis humani, ut polluat Ecclesiam oportet ut sit voluntaria, unde per nocturnas pollutiones, quæ fiunt in fomnis, vel quæ ex impetu accidunt ob visam formosam mulierem, vel si esset quædam humectatio, aut esset secreta, non polluitur Ecclesia. Et polluitur Ecclesia siue fiat pollutio voluntaria illicita, siue licita, ut viri cum vxore.

Effectus autem pollutionis Ecclesiæ est, quia impediuntur diuina sacrificia; quare qui scienter celebraret, peccaret mortaliter, non tamen esset irregularis c. is qui, de senten. excommun. in 6. Verum secundum Syll. efficeretur suspensus, & si post suspensionem celebraret, efficeretur irregularis per c. Episcoporum de priuileg. in 6. Syll. in verbo consecratio 2. in fine. Et dicitur polluta Ecclesia non in se, nam quæ sancta sunt coinquinari non possunt c. fin. 15. q. vii. sed quoad opinionem hominum, qui eam pollunt quantum in ipsi esset.

RESOLVT. CCLXV.

- 1 Ecclesia non polluitur per percussione factam intus si emissio sanguinis fuit facta extra Ecclesiam.
- 2 Modici sanguinis effusione Ecclesia non dicitur polluta.
- 3 Opinio in contrarium firmiter tenenda.
- 4 Quot sunt necessaria ad hoc ut Ecclesia dicatur polluta.
- 5 Homicidium in Ecclesia absque sanguinis effusione polluit Ecclesiam propter iniuriam, & debet reconciliari.
- 6 Ad pollutionem Ecclesiæ non requiritur sanguinis effusio, sed sufficit percussio.

An Ecclesia dicatur polluta si percussio fiat in Ecclesia, & sanguinis effusio extra.

- 1 **D**abitur si Ecclesia censetur polluta si percussio fuisset facta in Ecclesia, & sanguinis emissio extra eam, & prima consideratione videbatur negandum ex eo, quod ut communiter tradunt omnes in cap. unico de consecratione Ecclesiæ lib. 6. Ecclesia polluitur effusione sanguinis, igitur si sanguis ibi non fuit emissus non polluitur, facit etiam ad hoc communis Canonistarum opinio, quæ videtur esse, ut per modici sanguinis effusionem Ecclesia minime dicatur violata, & nec vlla egeat reconciliatione Syluest. in verif. consecrat. Sotus in 4. sent. dist. 13. q. 2. arti. 2. Nau. in Manuali cap. 27. num. 251. Sum. Viñt. de Euchar. q. 99. Gratius in prima parte lib. 2. cap. 48. num. 25. per text. etiam in Clem. ne Romani verbo effundendo de ele&.

Ceterum contrarium firmiter tenendum est; pro cuius opinionis confirmatione facit; quia hic concurrunt omnia, quæ sunt necessaria, ut Ecclesia dicatur polluta quæ sunt quinque, de quibus ait Graff. in resolutione 1. libro 3. ut sanguinis effusio sit publica. Non enim sufficit ut sciatur a duobus, vel tribus Abb. in c. significasti num. 2. de adulter. Secundo ut sit illicita. Tercio ut sit magna effusio sanguinis secundum communem. Quarto ut fiat intra Ecclesiam. Quinto ut sit voluntaria Sotus in 4. sent. dist. 13. q. 2. artic. 3. Viñt. quæst. 99. de sacrament. Syluest. in verbo consecratio §. 5. Nauarr. in Naua. cap. 27. num. 251.

- 2 Secundo patet per doctrinam Ioann. à Turrecrem. in capit. si motum num. secundo de consec. dist. 1. ubi dicit Ecclesiam esse reconciliandam, quando aliquis occideretur in Ecclesia, ita quod totus sanguis eius reciperetur in suis vestibus, ut nulla gutta sanguinis remaneret in Ecclesia, & hoc propter iniuriam factam Ecclesiæ, quia esset in ea homicidium patratum, facit etiam tex. in c. proposuisti ti. nostro ubi propter homicidium, & vulnera reconciliatur Ecclesia, & ramentum